

Připravili jsme pro vás podzimní rozesílku s číslem 16/2023. Rubriky s novým textem jsou označeny . V rozesílce najdete pozvánky na vzdělávací akce a programy, zejména ke Dni stromů, který oslavíme v pátek 20. října. Do konce října se můžete zapojit do osvětové kampaně STROMY a MY (str. 8–10).

V části I, na stránkách 2–14, najdete AKTUALNÍ informace – zprávy z tisku, grantové výzvy, pozvánky na vzdělávací programy a akce, informace o kampaních.

V části II přinášíme náměty a inspiraci i tipy na pomůcky a publikace (str. 15–19).

Část III přináší stálý soubor informací a odkazů k důležitým tématům (od str. 20).

Archív rozesílek: www.liska-evvo.cz/rozesilka

Významné dny v ŘÍJNU: 16. října – Světový den jídla, 20. října – Den stromů, 21. října – Den původních odrůd jablek, 25. října – Den udržitelnosti, 31. října – Světový den měst, více na <https://www.ekokalendar.cz/>

Akce do DIÁŘE:

Středa 18. října	XXII. Krajská konference o EVVO www.liska-evvo.cz
Sobota 21. října	Stromy pro Rochus www.parkrochus.cz
Pondělí 23. října	Workshop Extra třída , Hájenka Semetín www.lipka.cz
Úterý 24. října	Workshop Učíme se a objevujeme s dětmi VENKU , Hájenka Semetín www.liska-evvo.cz
Pátek 10. listopadu	Vsetínské školy za lepší svět www.liska-evvo.cz

Osvětové kampaně LÍSKY

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI 1.–30. DUBNA www.liska-evvo.cz	PŘÍRODNÍ ZAHŘADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY 1. KVĚTNA – 30. ČERVENA www.liska-evvo.cz	STROMY a MY 15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA www.liska-evvo.cz	POCTIVĚ VYROBENÉ, SPRÁVEDLIVĚ ZÁPLACENÉ CELOROČNĚ www.liska-evvo.cz	POCTIVĚ VYROBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDRŽITELNÉ EKONOMIKY CELOROČNĚ www.liska-evvo.cz
---	--	--	---	---

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte důležitá témata **PTÁCI, ZAHŘADA, STROMY, FAIR TRADE a místní udržitelná ekonomika**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Hlavním cílem kampaní je osvěta tématu s dopadem na šetrnější a odpovědnější přístup k přírodě a životnímu prostředí.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce**.

Ke kampani je sestaven **kalendář akcí**, zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva**, osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky**.

Registrace do kampaní zde: <https://forms.gle/PffLWtjijunJYv37H9>

OBSAH ROZESÍLKY 16/2023

Část I

INFORMACE, AKTUALITY, POZVÁNKY NA AKCE, NABÍDKA PROGRAMŮ PRO ŽÁKY I DOSPĚLÉ, KAMPANĚ

I/1	Zprávy z Lísky	... str. 2
I/2	Aktuality, zprávy z webu a tisku	... str. 3
I/3	Grantové výzvy	... str. 4
I/4	Pozvánky na akce, osvětové kampaně	... str. 5
I/5	Vzdělávací programy a metodická podpora EVVO	... str. 11
I/6	Výukové programy, projektové dny pro školy a školská zařízení	... str. 13

Část II

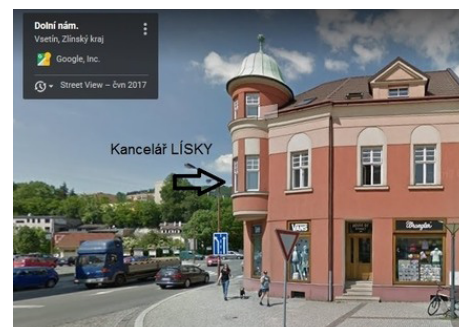
METODICKÁ PODPORA

II/1	Náměty, doporučení, inspirace, příklady dobré praxe	... str. 15
II/2	Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky	... str. 17
II/3	Program Učíme se venku	... str. 18
II/4	Projekty pro školy, soutěže	... str. 19
II/5	Tipy na výlety, exkurze, výstavy	... str. 19

Část III

UŽITEČNÉ ODKAZY A INFORMACE

III/1	Udržitelný rozvoj	... str. 20
III/2	Přírodní zahrady	... str. 21
III/3	Zelené okénko	... str. 21
III/4	Místní produkty, biopotraviny	... str. 21
III/5	Fairtrade	... str. 22

Kancelář a Férový obchůdek Lísky
www.liska-evvo.cz/doc/ferovy-obchudek

Podpořte LÍSKU

Programy a činnosti můžete podpořit finančně:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

V roce 2022 členové Klubu Lísky zaslali 36.000 Kč.

Děkujeme za dlouhodobou podporu, díky níž můžeme tvořit tematické programy a materiály pro učení venku.

Dar LÍSCĚ

prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy. www.darujme.cz/projekt/1203070

V roce 2022 jsme z vašich darů získali 1.470 Kč.

Velmi si toho vážíme a DĚKUJEME.

část I • INFORMACE, AKTUALITY

I/1

Zprávy z LÍSKY

Letošní krásné babí léto trávíme zejména v Arboretu Semetín, v měsíci září a říjnu jsme zde připravili 7 projektových dnů pro MŠ a ZŠ. Další 4 projektové dny proběhly v mateřských školách.

S Férovou kavárnou LÍSKY jsme podpořili Běh pro Světlušku s Masarykovou veřejnou knihovnou Vsetín (6. října) a Hospodářský den na farmě Agrofyto Lidečko (22. září). Prezentovali jsme programy Lísky na setkání MAP III Vsetínsko v Trezoru přírody v Horním Lidči.

Dokončujeme s lektory popis aktivit 4 nových programů do manuálu lektora v projektu Lísky „Písmena a čísla VENKU s Lískou“. Projekt podpořilo Ministerstvo životního prostředí.

Dolaďujeme a ověřujeme lektorské manuály, pracovní listy a materiály k programům v Arboretu Semetín na téma VODA, STROMY a HMYZ pro MŠ a I. stupeň ZŠ. Projekt je spolufinancován Zlínským krajem.

V prvním říjnovém týdnu jsme ukončili průzkum veřejného mínění obyvatel Zlínského kraje „Jak jsme na tom s místními a regionálními potravinami“, <https://www.liska-evvo.cz/doc/pruzkum-verejneho-mineni-obyvatel-zlinskeho-kraje-a-prilehleho-okoli>

Vyhodnotili jsme nominace na CENU za přínos EVVO ve Zlínském kraji za rok 2023. V 10 kategoriích přišlo 25 nominací. Ocenění budou předána v programu XXII. Krajské konference o EVVO, ve středu 18. října ve Zlíně, <https://www.liska-evvo.cz/doc/xxii-rocnik-krajske-konference-o-evvo-1>

Na Krajské konferenci o EVVO si můžete dát s Bohumilem fairtradovou kávu.

Ve dnech 7.–14. října byla na Dolním náměstí ve Vsetíně k vidění Výstava na stromech. Na pátek 10. listopadu připravujeme žákovské sympozium Vsetínské školy za lepší svět, <https://www.liska-evvo.cz/doc/vsetin-proti-chudobe>

Připravujeme další workshopy a projektové dny v MŠ a ZŠ. Jsme připraveni podpořit školy, organizace i obce zajištěním aktivit pro děti a Férové kavárny LÍSKY na rozmanitých slavnostech, festivalech a oslavách.

Těšíme se na setkávání, Vaše LÍSKA

**LUKÁŠOVY
HRAČKY
potěší a pomáhají**

<https://www.facebook.com/lukasovyhracky>

Renáta Lažová, tel.: 605 570 103

studijní centrum
BASIC

**TRÁPÍ SE VAŠE DÍTĚ
PŘI UČENÍ
A NEDOKÁŽETE
MU POMŮCT?**

tel.: 734 442 120 | www.basic.cz

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 16/2023

strana 2

Sedm věcí, které pravděpodobně nevíte o fairtradové kávě a báli jste se na ně zeptat**1. Můžete si být jisti, že fairtradová káva je přesně taková, jakou ji kupujete**

Známka FAIRTRADE na výrobku znamená, že fairtradové složky v tomto výrobku byly ověřeny společností FLOCERT, nezávislým certifikačním orgánem. FLOCERT může pozastavit nebo v některých případech dokonce zrušit certifikaci fairtradových organizací, pokud jeho audit prokáže, že standardy Fairtrade v nich nejsou dodržovány.

2. Fairtrade aktivně podporuje pěstitele kávy, aby zlepšovali své produkty

Kromě ceny, kterou dostávají za svou kávu, získávají fairtradová pěstitelé také fairtradový příplatek, který mohou investovat do projektů, jež budou prospěšné pro jejich podnik nebo komunitu. Aby jej pěstitelé získali, musí 25 % příplatku investovat zpět do aktivit zaměřených na zlepšení kvality a produktivity, což je základní způsob, jak zvýšit příjmy farmářů.

3. Fairtradová káva pomáhá chránit životní prostředí

Standardy Fairtrade, které musí dodržovat všichni pěstitelé s touto certifikací, podporují ochranu životního prostředí tím, že regulují používání chemických látek a obsahují opatření, která se týkají úrodnosti půdy, kvality vody a nakládání s ní, odlesňování, biologické rozmanitosti a odpadů. Fairtrade poskytuje bezplatné školení a finanční podporu, která umožňuje pěstovat odolnější plodiny a pomáhá pěstitelům přizpůsobit se dopadům klimatické změny, zmírnit je a zvýšit vlastní odolnost proti nim. Navíc 63 % fairtradové kávy je certifikováno zároveň jako bio. Žádná jiná etická certifikace nemá podíl bio kávy vyšší než 25 %.

4. Fairtradová káva podporuje genderovou rovnoprávnost

Studie ukazují, že ačkoli podíl žen v zemědělství v průběhu času roste, mají horší přístup ke zdrojům, jako je půda, informace, úvěry nebo vzdělávání. Standardy Fairtrade jsou navrženy tak, aby zvýšily podíl žen na rozhodování a podpořily přístup většího počtu žen a dívek k fairtradovým výhodám.

Standardy Fairtrade zahrnují požadavky, mezi něž patří zákaz diskriminace na základě pohlaví nebo rodinného stavu, nulová tolerance zneužívání nebo vykořisťování, vypracování genderové politiky a programy na podporu znevýhodněných a menšinových skupin.

Sítě výrobců zavádějí ženské školy managementu, které umožňují ženám osvojit si obchodní, vyjednávací a finanční dovednosti. Mnohé z těchto žen pak zastávají vedoucí pozice a funkce ve výborech svých družstev a komunit.

5. Fairtradová káva pomáhá potírat dětskou a nucenou práci

Organizace Fairtrade se zavázala bojovat proti základním příčinám dětské práce a předcházet zneužívání a vykořisťování dětí. Hlavní příčinou dětské práce je chudoba; fairtradová minimální cena a fairtradový příplatek poskytují pěstitelům důležité dodatečné finanční prostředky. Standardy Fairtrade zakazují dětskou práci podle definice Mezinárodní organizace práce (ILO). Prostřednictvím fairtradové sítě pěstitelů a auditora Flocert identifikujeme rizikové oblasti a podporujeme výrobce při vytváření akčních plánů a programů na potírání dětské práce. Fairtrade zaručuje, že pokud zjistíme porušení našich požadavků

na zamezení dětské práci, přijmeme okamžitá opatření na ochranu postiženého dítěte nebo dětí.

6. Fairtradová pěstitelé kávy se učí žít s klimatickou krizí.

Na obchodu s kávou, kterou pijeme, je závislých přibližně 125 milionů lidí na celém světě. Vypěstovat úrodu na nejstrmějších zemědělských plochách ale není nic jednoduchého. A to není všechno. Káva je komodita, která se prodává na nestabilním trhu s velmi kolísavými cenami. Nejenže je cena v posledních letech trvale nízká, ale pěstování kávy je také stále obtížnější, protože měnící se klima přináší extrémní a nepředvídatelné počasí, více škůdců a rychleji se šířící choroby. Odborníci se domnívají, že do roku 2050 může být až 50 % celosvětové plochy, která se v současnosti využívá pro pěstování kávy, pro tento účel nevhodná.

Klimatická krize tak bezprostředně a stále více ohrožuje živobytí pěstitelů na celém světě.

Když se rozhodnete pro fairtradovou kávu, podpoříte pěstitele, aby se spojili, sdíleli dovednosti a znalosti a mohli tak bojovat proti výzvám, které jim klimatická krize staví do cesty. Ale přestože ve znalostech je síla, hlavní příčinou neschopnosti mnoha pěstitelů přizpůsobit se změně klimatu a zmírnit ji je nedostatek peněz.

7. Každý nemůže na svou kávu nalepit známku FAIRTRADE a nazývat ji etikou

Naše známka je registrované certifikační označení pro kávu pocházející od pěstitelů ze zemí Latinské Ameriky, Asie a Afriky s nízkými příjmy. Káva, která se naší značkou pyšní, musí splňovat standardy Fairtrade, které zahrnují sociální, ekonomická environmentální kritéria. Lidé si myslí, že farmáři, kteří pěstují fairtradovou kávu, dostávají určité procento z maloobchodní ceny kávy. Takhle ale Fairtrade nefunguje. Cenu kupované kávy určuje maloobchodník. Kávová družstva dostávají fairtradovou cenu v okamžiku, kdy ji prodávají další osobě v dodavatelském řetězci (obvykle vývozci nebo dovozci). Cílem je zajistit, aby pěstitelé mohli pokrýt své náklady bez ohledu na to, jak nízko klesne světová cena jejich komodity.

Vaše rozhodnutí koupit si fairtradovou kávu znamená pro pěstitele ochranu minimální ceny, sílu dodatečného příplatku a pevně dané ekologické standardy.

<https://fairtrade.cz/news/sedm-veci-ktere-pravdepodobne-nevite-o-fairtradove-kave-a-bali-jste-se-na-ne-zeptat/>

Až 40 procent devětáctáků v Česku má střední až těžké deprese, varuje výzkum

celý článek na <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3620394-az-40-procent-devataku-v-cesku-ma-stredni-az-tezke-deprese-varuje-vyzkum>

Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou

Každý žák je jiný, každý má jiné pracovní tempo, zájmy, motivaci, úroveň nadání, podporu v rodinném prostředí a mnozí z nich mají i odlišný mateřský jazyk. Úplně všichni ale potřebují vědět, že v něčem vynikají, objevit ve škole svoje silné stránky. Maximálně využívat potenciál každého dítěte představuje pro pedagogy obrovskou profesní výzvu. Jak ji zvládnout? Užitečnou pomůckou je naše nová publikace Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou, kterou si můžete zdarma stáhnout na https://www.npi.cz/images/desatero_uspesne_prace_s_heterogenni_tridou.pdf

Upozorňujeme na seriál ČT „Jak se dělá dobrá škola“ režiséra Michaela Kaboše a scénáristy Tomáše Feřteka

První díl se objeví na obrazovkách už 6. září a dívat se a přemýšlet o jednotlivých dílech můžeme vždy ve středu od desíti večer na ČT2. Není to deset příběhů elitních alternativních škol, ale veřejných škol z různých míst naší republiky, které jsou prostě nějakým způsobem dobré.

Tiskovka s tvůrci seriálu v Karlových Varech na MFF:

<https://1url.cz/5uohm>

Projekt Měníme osnovy

V současném světě potřebujeme pro úspěšný život víc než jen vědomosti. Co jsme dříve nazývali školními osnovami, dnes zastřešuje termín rámcový vzdělávací program. A právě nyní prochází revizí. Projekt **Měníme osnovy** představí, jaké změny se chystají a jaký dopad budou mít na naše děti, a tedy i na naši společnost. Vysvětlí hlavní body celé revize a ukáže i příklady z praxe.

Více na <https://menimeosnovy.cz/>

I/3

Grantové výzvy

■ Výzva Programu na podporu projektů NNO pro rok 2024

– Podprogram A Podprogram na podporu projektů NNO působících v oblasti ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje.

https://www.mzp.cz/cz/vyzva_program_nno_2024

■ Den dobročinnosti 2023

Asociace nestátních neziskových organizací Zlínského kraje (ANNO ZK)

vyhlašuje za podpory Zlínského kraje a Statutárního města Zlín Výzvu k podání žádostí o poskytnutí podpory z programu "Den dobročinnosti 2023" ve Zlínském kraji

TERMÍNY VÝZVY

Zahájení příjmu žádostí: od 12. 9. 2023 od 12 hodin.

Ukončení příjmu žádostí: 25. 10. 2023 do 12 hodin.

Prezentace finalistů: 8. 11. 2023 od 15,30 hodin

Termín realizace projektu: od 1. 9. 2023 do 25. 6. 2024

VÝŠE PODPORY PROJEKTU

Podpora může být poskytnuta maximálně do výše

25.000,-Kč ve formě finančního nebo nefinančního příspěvku na základě rozhodnutí donátorů.

<https://www.annozk.cz/dd/>

■ Výzva Základní granty

Vyhlašovatel Nadace Open Society Fund Praha

<http://nno.ecn.cz/index.stm?x=2763605&apc=nF2xx1-->

■ Nová grantová výzva Nadace Partnerství

Určená spolkům a dalším právnickým osobám i jednotlivcům. O grant ve výši až 150 tisíc korun na výsadbu stromů můžete žádat do ledna.

Podrobnosti na webu www.nadacepartnerstvi.cz/granty
Sázíme budoucnost.

■ 14. kolo grantového programu NF Tesco a NROS. Neváhejte a přihlaste své projekty!

Již počtrnácté mohou neziskové organizace hlásit své projekty do grantového programu „**Vy rozhodujete, my pomáháme**“. Podpořeno bude 70 projektů, které mají za cíl **zlepšit kvalitu života** v České republice a podpořit udržitelný rozvoj na lokální úrovni.

Grantovou výzvu vyhlašuje Nadační fond Tesco společně s Nadačí rozvoje občanské společnosti. V letošním roce, v němž se rozdělí celkem **6 300 000 Kč**, se jedná již o druhou výzvu.

Přijaté žádosti posuzuje hodnotící komise složená ze zástupců odborného garanta Nadace rozvoje občanské společnosti. V rámci hodnocení jsou posuzovány všechny řádně přihlášené žádosti z hlediska transparentnosti, důvěryhodnosti, udržitelnosti či z hlediska dopadu na komunitu. Následně tři žádosti s nejvyšším ohodnocením v každém klastru postoupí k hlasování veřejnosti na prodejnách. Částkou **45 000 Kč** bude **podpořen ten projekt**, který získá od zákazníků **nejvíce žetonů na prodejnách Tesco** v příslušném klastru.

Aktuální pravidla programu, návod na vyplnění žádosti a další informace naleznete na webu NF Tesco nebo na webu NROS. Podat žádosti do 14. kola grantové výzvy bude možné **do 3. listopadu**.

■ Podejte si žádost o grant u Nadace Partnerství

Máte chuť udělat něco pro místo, kde žijete?

Aktuální nabídku grantů sledujte na www.nadacepartnerstvi.cz/granty

O GRANTECH: Další otevřené výzvy zaměřené na výsadbu najdete na www.sazimebudoucnost.cz/

Líška

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 16/2023

strana 4

XXII. Krajská konference o EVVO středa 18. října v prostorách budovy NWT a.s, Zlín, <https://nwt.cz/kontakt/>

Informace: infoevvo@seznam.cz

XXII. Krajská konference o EVVO

SVĚT SE MĚNÍ, POJĎME O TOM UČIT

18. 10. 2023
9.00–15.30 hodin
Zlín, budova NWT

Tradiční inspiromat zajímavých a aktuálních témat, tipů a nápadů pro formální i neformální vzdělávání.

PROGRAM:

- Předání ceny EVVO
- Referáty
- Workshopy, blok I a blok II
- Nabídka knih, pomůcek, programů a služeb

www.liska-evvo.cz

Referáty a workshopy jako lektori připravují: Bob Kartouz, Bára Duží, Martin Kříž, Marie Petrů, Pavla Gášková, Monika Havlásková, Petra Handlová, Bára Vojvodíková, Jarda Hlinský, Matěj Adam.

Nabídku publikací, pomůcek, programů představí: Chaloupky Kněžice • Rezekvítek Brno • Líska • VIS Bílé Karpaty • Park Rochus Uherské Hradiště • Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šikula Uherské Hradiště, CEV Žabka při SVČ Klubko Staré Město • Studijní centrum BASIC Vsetín • Ateliér přírodního barvířství Tincta-Herbae, Jana Šobáňová • Centrum Veronica Hostětín • Lukášovy šité hračky Renata Lažová • Amélie a Martin Janíkovi • vědecký stoleček UTB a Geonika

Ministerstvo životního prostředí

Šestý ročník **Národní konference EVVO a environmentálního poradenství**, tentokrát s názvem: **EKOVÝCHOVA spravedlivě PRO VŠECHNY**

... aneb aby byla ekovýchova inkluzivní i pro cílové skupiny, na které jsme zatím moc nemysleli

Program se snažíme poskládat tak, aby účastníci získali informace a inspiraci z různých oblastí – pozvali jsme přednášející, kteří se věnují nejruznějším skupinám znevýhodněných, klimatické spravedlnosti a spravedlivé transformaci, energetické chudobě a rázovým regionům. Nebudou chybět příklady ekosociálních aktivit ekocenter. Hlavním smyslem setkání by mělo být zamyšlení nad skutečností, že **bez sociálního není environmentální a bez environmentálního není sociální**. Součástí konference bude předání ceny Ekopublika 2022.

čtvrtek 19. října 2023 od 9.00 do 17.00 hodin, Hotel Continental Brno.

Na webu <http://www.konference-evvo.cz>, kde najdete program a registraci k účasti.

Akci připravují Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, Ekologický institut Veronica a Ministerstvo životního prostředí.

Týdny globálního vzdělávání, 2.–25. října 2023

Další ročník akce, která Vám i Vašim žáků přiblíží spoustu aktuálních témat globálního vzdělávání, se koná už **2.–25. října 2023**

Podívejte se na podrobný program plánovaných akcí! Letošní ročník nabídne spoustu akcí a setkání vztahujících se k motto celé akce „**Svět se mění, jsme na jedné lodi.**“

NAVŠTIVTE S ŽÁKY NĚKTEROU Z NICH:

2.–25. 10. • Virtuální komiksová výstava ADRA (online výstava)

5. 10. | 16:30–18:00 • Jak začlenit globální témata (nejen) do výuky zeměpisu? (online workshop)

18. 10. | 17:00–18:30 • Učíme se příběhy aneb Živá knihovna ve škole (online workshop)

23. 10. | 17:00 • Stavíme mosty (online debata) – jednou z panelistek této debaty bude i Veronika Kartáková, naše metodička vzdělávání ukrajinských dětí a pedagogických pracovníků

24. 10. | 8:15–11:15 • Jsme na stejné lodi – proč to nevidíme? (online konference)

Více informací najdete na

<https://globalnirozvojevzdelavani.cz/tyden-grv/>

Týdny globálního vzdělávání pořádají každý rok organizace sdružené ve Fóru pro rozvojovou spolupráci (FoRS).

Dům dětí a mládeže Uherské Hradiště **ŠIKULA** váš kamarád ve volném čase

Začínáme včelařit

8x sobota | 13.00–17.00
první setkání 25. listopadu 2023
Kurz vede: Aleš Címala

Co vás čeká?

- pět setkání, kdy budeme probírat teorii (biologie včely, základy včelaření, legislativa, dotace,...)
- tři setkání na včelnici, kde se zúčastníte jarní prohlídky včelstev a budete si moct na včelaření také sáhnout

Další termíny dle domluvy účastníků.

Cena: 1800 Kč

Informace o kurzu: tel. 733 500 233, lenka.pavelcikova@ddmsikula.cz

Příhlášky do kurzu: www.ddmsikula.cz

Za Aleji, 686 06 Uherské Hradiště. www.trnka.xf.cz, www.ddmsikula.cz, mob.: 733 500 233

EXTRA TŘÍDA

JAK NA PŘÍPRAVU A REALIZACI PROJEKTŮ S VAŠIMI ŽÁKY

LIPKA — SEMINÁŘ

Akreditovaný

Pro pedagogy ZŠ, SŠ a vychovatele

pondělí 23. října 2023 — 9.30–12.30 h
Hájenska Semetín, Vsetín

Chcete podporovat podnikavé kompetence žáků, povzbudit aktivní občanství a samostatnost dětí? Chcete udělat něco pro své okolí, pro přírodu či obec? **Pojďte do akce!** Staňte se extra třídou!

Na semináři vám představíme program Extra třída a ukážeme jak na to. Extra třída je ucelená a vyzkoušená metodika. Žáci, pod vaším vedením, připraví a mohou realizovat vlastní malý projekt. Oporou programu je metodický portál www.extratrida.cz, který vás a vaše žáky provede krok za krokem přípravou projektového záměru. Ve školním roce 2023/2024 můžete navíc získat od nás finanční podporu na realizaci vašeho záměru.

Podnikavá mysl

PŘÍHLÁŠKA www.lipka.cz/akce-pro-pedagogy, hlase se do 20. října
CENA zdarma
KONTAKT Petr Laštůvka, E: petr.lastuvka@lipka.cz, T: 603 579 359, 545 228 567

Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání — www.lipka.cz

Ministerstvo životního prostředí

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Tento projekt je spolufinancován Státním fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. www.mzp.cz www.stfp.cz

24.
října
2023

AKREDITOVANÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM LÍSKA/27

Učíme se a objevujeme s dětmi VENKU

Workshop a regionální setkání mateřských škol v programu MRKVIČKA, pedagogů předškolního vzdělávání a školních koordinátorů EVVO.

Šročně Vás zveme na tradiční vzdělávací akci, na které Vám představíme aktivity, pomůcky a metody z projektů a programů LÍSKY, ALCEDA Vsetín, Ateliéru přírodního barvířství Tincta - Herbae a dalších organizací.

TERMÍN: úterý 24. října 2023, 9.30–15 hodin

MÍSTO: Hájenska Na novém světě, Semetín, Vsetín

<http://www.alcedo-vs.cz/ubytovani/tereni-stredisko-hajenska.html>

PROGRAM:

- **Proč s dětmi do přírody?** přínosy, odkazy a doporučení na informační i finanční zdroje.
- **S dětmi v přírodě v každé roční době:** praktické ukázky činnosti, výukových materiálů a pomůcek, barvířské techniky.
- **Jak to děláme u nás:** výměna a sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe.
- **Exkurze do Arboreta Semetín.** www.arboretumsemetin.cz

DOPORUČENO:

vedení a učitelé MŠ, dětských skupin, lesních školek a klubů, školní koordinátoři EVVO v MŠ, vychovatelé SD

LEKTOR:

Iva Koutná, Jana Šobánková, Jaroslav Hlinský a další

HODINOVÁ DOTACE:

6 hodin (1 hodina = 45 minut)

CENA:

890 Kč, členové LÍSKY, kluby LÍSKY, síť Mrkvička: 790 Kč (slevu lze uplatnit vždy na 1 osobu/organizaci)

Cena zahrnuje občerstvení, lektorské a organizační zajištění, výukové materiály

Akreditováno MŠMT v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků č.j. MŠMT 6586/2022-1-293.

ORGANIZAČNÍ POKYNY:

- **Zahájení v 9.30 hod, ukončení v 15 hodin**
- **Stravování:** na místě bude zajištěno stravování, káva
- **Doprava:** individuálně (není ze strany LÍSKY zajišťována)
- **Účastníci získají osvědčení a pro svou organizaci sadu výukových materiálů.**
- **S sebou:** pohodlný oděv a obuv s ohledem na aktuální počasí, přezůvky do budovy, dle možnosti i uvázení vlastní materiály pro výměnu zkušeností, fotografie z činnosti apod.
- **PŘÍHLÁŠKY ZDE:** <https://forms.gle/juakpzR62xpXIDz8a>, odešlete nejpozději do 19. 10. 2023.
- **Informace:** infoevvo@seznam.cz, 605 806 840
- **Spojíte MHD:** <http://www.csadvs.cz>
Hájenska – cca 7 km od Vsetína, Hájenska je dostupná MHD, která jede od vlakového i autobusového nádraží. Z konečné MHD v Semetíně, budete pokračovat pěšky cca 400 m po cestě směrem nahoru. Hájenska je hned vedle cesty. Mapa: Vsetín – Semetín (překontrolujte si polohu na internetu před plánovanou trasou!)
GPS: 49°19' 55.61" N ; 17°55' 45.58" E (www.mapy.cz)/49°19'55.58"N; 17°55'45.69"E (www.amap.cz)

Akce je spolufinancována z prostředků Zlínského kraje a Ministerstva životního prostředí.

LÍSKA, z.s., Dolní náměstí 429, 755 01 Vsetín • infoevvo@seznam.cz • www.liska-evvo.cz

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 16/2023

strana 6

Dejte chůzi šanci!
Výzva 10 000 kroků

10000 KROKŮ

RÍJNOVÁ VÝZVA

Obyvatelé města Vsetína!
Zapojte se s námi do výzvy
a pomozte nám získat putovní pohár!

Největší výzvou není ujit každý den 10 000 kroků, ale překonat sám sebe!

- Osobní výzva na míru nebo soutěžení v různých kategoriích
- Bodyové zvýhodnění pro lidi s nadváhou či starší účastníky
- Virtuální odznaky a kalendář zážitků
- Příležitost jak zlepšit zdraví a fyzickou
- Radost z překonávání vlastních hranic, nová přátelství a mnoho dalšího...

desettisickroku.cz

ORGANIZÁTOR: Partneři pro městskou mobilitu
GENERÁLNÍ PARTNEŘ: GENERALI ČESKÁ POJIŠTOVNA
HLAVNÍ PARTNEŘ: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, O₂, UAX!, AŠKA, mmcity

U kapličky

Ukončení sezony ovčí farmy

28.10.2023
12-17 hod.

Menu jehněčích a sýrových specialit z ovčí farmy a místních luhů a hájů na počest sv. Demetera patrona stád

SVATOMARTIŇSKÝ TRH VE VIZOVICÍCH

akce se koná pod záštitou ministra zemědělství Marka Vítora

11. 11. 2023, 9-15 hod
Státní zámek Vizovice

Valašský mikulášský jarmek

2. prosinec 2023
30.

Valašské panenky slaví

Už rok v galerii Klěbučan

Vstup zdarma
Tvoření pro děti
Občerstvení

22.10.2023 | 12.00–16.00

Valašské Klěbůuky

Osvětová kampaň STROMY a MY, 13. ročník

Zapojit se můžete ve dnech 15. září – 31. října.

STROMY a MY

15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA

www.liska-evvo.cz

LÍSKA, její členské a partnerské organizace, školy a muzea chystají rozmanité aktivity.

Na facebookové stránce kampaně budou zveřejňovány zajímavé informace, rady i pozvánky na akce,

www.facebook.com/stromy_a_my

Koordinátor: LÍSKA, z.s.

Garant: Park ROCHUS Uherské Hradiště

Formulář k registraci akcí najdete na

<https://forms.gle/PfFLWTijunJYv37H9>

Pošlete nám pozvánky na akce a programy u vás a podpořte stromy kolem nás.

Strom roku 2023

Anketa podporuje aktivní lidi v péči o stromy v jejich okolí.

www.stromroku.cz

Říjen je ideální měsíc na výsadbu stromů. Přidáte se?

Den stromů

Je svátek, který se slaví po celém světě od poloviny 19. století. Datum oslav Dne stromů se liší podle klimatických podmínek jednotlivých zemí. Roku 1951 přijala FAO (Food and Agriculture Organisation) Spojených národů následující usnesení: Konference shledala jako potřebné, aby si všichni lidé uvědomovali jak estetickou a psychologickou, tak i hospodářskou hodnotu lesa, a proto se doporučuje, aby se každoročně ve všech členských státech slavil světový svátek stromu, a to v době, kdy se to za lokálních podmínek zdá být příhodné.

V České republice připadá Den stromů na 20. října.

Zajímavé informace o Dni stromů najdete na webu Nadace Partnerství <https://www.nadacepartnerstvi.cz/aktuality/jak-vznikl-den-stromu>

Jednou z nejvýznamnějších akcí je Anketa Strom roku.

Anketa Strom roku chce podpořit aktivní lidi v péči o stromy v jejich okolí. Zároveň chce veřejnosti představit zajímavé stromy s příběhem, které jsou naším přírodním bohatstvím a zaslouží si pozornost. <http://stromroku.cz/>

www.ekokalendar.cz

Náměty a aktivity k oslavě Dne stromů

Pomalu se blíží 20. října a Den stromů

Ale stromy nemusíte venku prozkoumávat jen z čistě vědeckého, přírodopisného či botanického hlediska. Vyrazte ven na češtinu a nechte se venku inspirovat stromy k psaní básniček. Co taková stromová či lesní poezie?

Stromy byly odjakživa inspirací pro básníky. Zkuste si společně na básníky zahrát a složit báseň na strom, který máte rádi, který máte ve svém okolí, který je něčím zajímavý či má pohnutou historii.

Využít můžete různé formy básní i nejrůznější básnické prostředky.

Zkusíte haiku, diamantovou báseň, akrostich nebo kaligram?

Víc najdete na webu Učíme se venku

https://ucimesevenku.cz/.../2020/10/5_Lesni-poezie.pdf

A pokud chcete víc tipů, mrkněte na on-line kurz Čeština venku

<https://ucimesevenku.cz/video Kurz-cestina-venku/>

Inspirace (nejen) k oslavě Dne stromů

Vyzkoušejte jednoduché listové vitráže dokud je ještě venku dost slunka. Ideální aktivita na víkend. Stačí sbalit nadšení, papír, nůžky, lepenku, venku sesbírat nejkrásnější listy a můžete tvořit. Ráno či večer budou vitráže díky šikmým paprskům svítit nejvíc. Vyzkoušejte tvoření, které baví, uklidňuje a na mnoho témat vrhá nové nečekané světlo.

Využít můžete i v rámci blížícího se svátku Dne stromů.

Metodiku, popis lekce a fotopřílohu najdete na webu Učíme se venku tady:

<https://ucimesevenku.cz/atelier-archiv/listove-vitraze/>

13. ROČNÍK OSVĚTOVÉ KAMPAŇE
STROMY a MY

15. 9.–31. 10. 2023

Kalendář místních a regionálních akcí ve Zlínském kraji

NÁZEV AKCE - MÍSTO KONÁNÍ	POŘADATEL - KONTAKT
Výzva Stromy a my, 4. ročník uzávěrka: čtvrtek 31. 10. 2023	LÍSKA, z.s. www.liska-evvo.cz
Programy a projektové dny pro MŠ a ZŠ	Arboretum Semetín www.liska-evvo.cz
Výstava na stromech 2023 Fajront: Konec sčítání! Celorepublikový happening na podporu důstojné práce	https://nazemi.cz/vystava-na-stromech/ Vsetín, Dolní náměstí LÍSKA, www.liska-evvo.cz
Dobrovolnická pomoc při Jablečné slavnosti v Hostětíně	Centrum Veronika Hostetín www.veronika.hostetin.cz
Jablečná slavnost v Hostětíně	Centrum Veronika Hostetín www.veronika.hostetin.cz
Dřevo je můj chléb Výukový program pro školy	Skanzen Rochus Uherské Hradiště www.skanzenrochus.cz
Den stromů s Zábku pro MŠ	Centrum ekologické výchovy Zábka, SVC Klubko, Staré Město www.klubkosm.cz
Stromové slavnosti Sád Svobody u Zámku ve Zlíně	www.zlin.eu
Den stromů Panská zahrada Vsetín	ALCEDO Vsetín www.alcedovsetin.cz
Den stromů	DDM Škola Uherské Hradiště www.ddmsikula.cz
Stromy pro Rochus Park a skanzen Rochus Uherské Hradiště	www.skanzenrochus.cz

Stromy pro budoucnost
Nadace Partnerství vyzývá: zasaďte se s námi o lepší budoucnost a přidejte společně do české krajiny 10 milionů stromů.
www.sazimebudoucnost.cz

Strom roku 2023
Anketa podporuje aktivní lidi v péči o stromy v jejich okolí. Podpořte váš oblíbený strom prostřednictvím DMS nebo online.
www.stromroku.cz

Metodické listy do výuky či plakáty k tématu můžete získat v LÍSCĚ – infoevvo@seznam.cz

Více informací na www.liska-evvo.cz a na webech zapojených partnerů. [www.facebook.com/Stromy a my](https://www.facebook.com/Stromy_a_my)

UZITĚNÉ ODKAZY: <http://stromroku.cz> - www.mezistromy.cz - www.dendrologie.cz - www.arboristika.cz - www.stromyazivot.cz - www.zapomenuteodrudky.cz - www.stare-odrudky.cz - www.ovocne-stezky.cz - www.pamatnostromy.cz - www.starestromy.cz - www.nadacepartnerstvi.cz

PARK ROCHUS
HLAVNÍ GARANT:
Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště
www.skanzenrochus.cz

LÍSKA

Zlínský kraj

LÍSKA

Zlínský kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 16/2023

strana 8

STROMY A MY

1. NA STROMĚ TO ŽIJE

Vyber si strom ve svém okolí. Pozoruj ho, dokud neobjevis nějakého živočicha, který strom obývá. Zapiš si datum, místo a dobu pozorování (od – do), nakresli nebo vyfotografuj živočicha, které jsi pozoroval, a nezapomeň připsat také druh stromu, který jsi vybral. Můžeš si založit žánřík pozorování stromů a jejich obyvatel, nebo jen volný list. Zprávu o svém pozorování nám pošli.

2. STROMY KOLEM NÁS

Vš, které stromy ve tvém okolí rostou? Vydej se na výpravu do okolních nejbližších míst a urči druhy stromů, které objevíš. Z každého objeveného druhu stromu vydrhni 1 list a vytvoř si vlastní herbář stromů – list nejdříve vyliš, následně nalep na čtverku velikosti A4, připsi název stromu, datum a místo sběru, případně obvod kmene nebo přibližnou výšku stromu. Jednotlivé listy k sobě svaž a nezapomeň si vyzdobit přední a zadní stranu herbaria. Herbář nám pak vyfot a pošli.

Návod na měření výšky stromu najdeš například zde:
<https://www.lesnipedagogika.cz/cz/ke-stazeni/pracovni-listy/pomucky-na-mereni-stromu>

Pro určování jednotlivých druhů stromů využij klíče k určování dřevin, které si můžeš vypůjčit v knihovně, nebo můžeš vyzkoušet některou z mobilních aplikací např. Inaturalist.

3. DŘEVINY, KTERÉ ŽIJÍ

Blíží se chladné podzimní dny, které často se sebou přinesou nemoci a nachlazení. Od těchto neduhů nám často mohou pomoci některé léčivé dřeviny. Znáš je?

Vydej se do přírody a nasbírej léčivé plody, které právě dozrávají – plané trky, bezinky, hlozinky nebo šípky, přibírat můžeš i jablka nebo hrušky, a z vybraných si uvař léčivý čaj. S pomocí dospělého můžeš zkusit vyrobit i pečený čaj. Zbylé plody využij na výtvarné tvoření – vyrobíš si můžeš třeba podzimní náhrdelník. S využitím plodů můžeš zkusit namalovat obrazy. Napiš nám, ze kterých plodů jsi čaj uvaril a proč? Pošli nám fotografii svých podzimních výtvarů.

4. DO KORUN STROMŮ – OSLAVA DNE STROMŮ

Vyber si ve svém okolí zdravý silný strom a pod dohledem dospěláka na něho opatrně vylez tak, abys neublížil sobě ani stromu. Vyfot se a pošli nám pozdrav z koruny stromu.

Můžeš také vymyslet jiný pozdrav či jinou oslavu Dne stromů. Napiš nám o tom, nebo pošli fotografii či pozvánku k vám.

Den stromů je svátek, který se slaví po celém světě od poloviny 19. století.

Datum oslav Dne stromů se liší podle klimatických podmínek jednotlivých zemí. V Česku připadá Den stromů na 20. října, <https://www.ekokalendar.cz/Treeday>

Vyberte si aspoň jeden ze 4 úkolů výzvy. Splnění zaznamenejte ve zprávě nebo na fotografii (viz zadání úkolů 1–4).

Zprávy, fotografie, případné obrázky či příběhy doplňte kontaktními údaji:

- autor – jednotlivec: jméno a příjmení, věk, poštovní adresa, příp. škola
- autor – rodina, skupina či školní třída: škola, počet a věk zapojených dětí, e-mail, poštovní adresa, jméno kontaktní osoby.

Výzva trvá do 31. 10. 2023.

Plnění odesíláte na adresu: infoevvo@seznam.cz, HESLO: STROMY A MY

Vybrané soutěžní úkoly odměníme. Krásný barevný podzim se stromy.

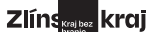
Soutěžní výzva je aktivitou 13. ročníku osvětové kampaně

STROMY A MY

KONTAKT: LÍSKA, z.s., Dolní náměstí 429, 755 01 Vsetín, infoevvo@seznam.cz

[www.facebook.com/Stromy a my](https://www.facebook.com/Stromy_a_my)

www.liska-evvo.cz

Náměty a aktivity

S jírovcem je tolik zábavy

Pokud už vás nebaví vyrábění zvířátek z kaštanů, pojdte se na tento strom podívat podrobněji. Dospěláci si mohou vyrobit tinkturu na křečové žíly. S kaštanými klidně zkuste i vyprat prádlo, tvořit mandaly v přírodě. Ale největšího wow efektu se dočkáte, když vložíte kousek větvičky do vody a nasvítíte ji UV světlem. Pod kůrou totiž obsahuje fluoreskující aeskulin. Můžete pozorovat fascinující difúzi či namalovat/napsat namočenou větvičkou tajný vzkaz.

Zdroj: Envirohraní

Jak fungují stromy – FOTOSYNTÉZA

Stáhněte si metodiku a pracovní listy k tématu fotosyntézy a pojdte s námi zažít fotosyntézu na vlastní kůži. Aktivita je vytvořena ve variantě pro mladší i starší děti, je tedy hodná pro práci s dětmi v MŠ i ZŠ.

<https://www.rezekvitek.cz/jak-funguji-stromy-fotosynteza?idk=zb49>

Srdečně zveme na benefiční Slavnost stromů a lesa, která proběhne při příležitosti Dne stromů na třech různých místech ve dnech 20.–22. 10. 2023

<https://www.facebook.com/events/1825243464556712>

A co je cílem této akce?

Společně se zaradovat, že tu stromy a lesy žijí s námi, navnímat jejich krásu, projevit jim úctu a třeba také přispět na dobrou věc – výkup pozemků pro jedinečnou přírodní rezervaci Ščurnica.

Darovat je možné už nyní na:

<https://www.darujme.cz/projekt/1208555>

OBEC KOMŇA
KLUB MAJÁK BOJKOVICE
VERONICA CENTRUM HOSTĚTÍN
ČSOP KOSENKA

VÁS ZVOU NA

SLAVNOST STROMŮ A LESA

20. - 22. 10. 2023

PÁTEK 20. ŘÍJNA
VÝLET OKOLO VÝZNAMNÝCH STROMŮ NA POUTNICKÉ MÍSTO

V 16 HODIN ODCHOD OD OBECNÍHO ÚŘADU V KOMŇI

SOBOTA 21. ŘÍJNA
EXKURZE DO SVOBODNÉHO LESA ŠČURNICA U VALAŠSKÝCH KLOBOUK

V 11 HODIN ODCHOD Z PARKOVIŠTĚ NA KRALOVCI

NEDĚLE 22. ŘÍJNA
PROGRAM PRO DĚTI I DOSPĚLÉ V KLUBU MAJÁK V BOJKOVICÍCH

projekce filmů, výstava fotografií, prezentace školních projektů, řemeslné a zážitkové dílny, prezentace hudebních nástrojů, živá hudba, koncerty a fireshow, benefiční sbírka na výkup lesa Ščurnica

OD 14 DO 20 HODIN

V rámci programu proběhne v 16 hodin nedělní pohádka „Tajemství staré skříně“

STROMY, LES A ČLOVĚK...
ODJAZDIVA SPOLU SPIJATÍ. STROMY SI ZASLUHUI NAŠÍ ÚCTU. ZVEME VÁS NA TUTO SLAVNOST, ABYCHOM MNOHÝMI ZPŮSOBY PODĚKOVALI STROMŮM A LESU, ŽE S NIMI MŮŽEME PŘEBÝVAT.

SLAVNOST JE URČENA PRO RODINY S DĚTMI, PRO MLADÉ I STARŠÍ, ZKRÁTKA PRO VŠECHNY, KTERÍ MAJÍ RÁDI PŘÍRODU A CHTĚJÍ JI DÁLE OBJEVOVAT, CHRÁNIT A PODPOROVAT.

KLUB MAJÁK
VERONICA CENTRUM HOSTĚTÍN
NADACE VIA

Jak na kaštaný

Jeden z nejkrásnějších smyslových podzimních zážitků je omakat, okoulet, postiskat a pomazlit v dlani čerstvě vyloupaný kaštan. Prostě čerstvě narozené kaštanové miminko. A pak si ho šoupnout do kapsy a občas si na něj znovu sáhnout a radovat se. Nádhera! Ne nadarmo jsou proto kaštaný skvělý "smyslový" materiál. Ale nabízí spoustu dalších možností pro hraní i tvoření (a ne, teď opravdu nemám na mysli zvířátka z kaštanů, ty osobně opravdu nemusím). Mám pocit, že snad veškeré hrací aktivity se na podzim dají obměnit pomocí kaštanů. A letos jsou kaštanů opravdu hromady (alespoň u nás), tak kdybyste nevěděli, co s nimi, mrkněte do mnohaletého článku na blogu.

Veronika Peslerová, <https://pesleri.blogspot.com/>

STROMOVÉ SLAVNOSTI 2023

19. 10. 2023

sad Svobody ve Zlíně
(u zámku)

- 9.00-12.00 h
 ☞ ukázka sov, ptáků a dravců
 (ČSOP Hošťálková)
- 9.00-13.00 h
 ☞ zážitkové lezení po stromech a další stromolezecké aktivity
- ☞ lukostřelba
 (Lukostřelecký klub 3D Mrlněk, z. s.)
- ☞ ochutnávka jablčného moštu
 (Moštárna Hostětín s.r.o.)
- ☞ výukové aktivity pro děti a mládež s tematikou stromů, rostlin a živočichů
 (Ekocentrum Čtylístek)
- ☞ tvořivé dílničky z přírodních materiálů
 (Astra Zlín)
- ☞ sázení stromků do květináčů
- ☞ ptačí a netopýří poradna
 (Mgr. Evžen Tošenovský, zoolog UP v Olomouci, ČSO, ČESON)
- ☞ tvořivá dílnička ze dřeva manželů Hutěčkových
- ☞ beseda s myslivci
 (Dokresní myslivceřský spolek Zlín)
- ☞ beseda se včelaři a lesníky
 (Český svaz včelařů, z. s., okresní organizace Zlín a Lesy ČR, s. p.)
- ☞ ukázka košíkářského řemesla Radima Klimka
- ☞ ukázka fezbálského řemesla Oldřicha Plísky

pořádá Odbor životního prostředí a zemědělství a Odbor městské zeleně MMZ
 Změna programu vyhrazena.
 Za velmi nepříznivé počasí se akce ruší.
 Další informace: 577 630 982, 577 630 332
 Z této veřejné přístupné akce jsou v rámci zpravodajství pořizovány fotografie.

SKANZEN ROCHUS
 expozice lidové architektury v Uherském Hradišti

Obecně prospěšná společnost Park Rochus Vás v rámci osvětové kampaně *Stromy a my zve na akci*

STROMY PRO ROCHUS 2023

v sobotu 21. října
 14.00 až 17.00

- Autorské čtení a beseda o zazimování hmyzu
 - Klára a Pavel Bezděckovi
- Dušičkové povídaní
 - br. Antonín Klaret (Františkáni UH)
- Drakiáda
- Výroba dušičkových věnců a vyřezávání dýní
- Dřeviny v lidovém léčitelství
 - Veronika Mergentalová
- Přednáška jak založit kvas a naložit zelé
 - Zdeněk Vaculík
- Ukázka výcviku dravých ptáků
- Ochutnávka dušičkového pečiva a bylinných čajů
- Tesařina - Petr Pavlovský
- Prohlídka Sadu starých odrůd s průvodcem (v 15.00)

DEN STROMŮ

20. ŘÍJNA 2023
 9.00-11.30
 PANSKÁ ZAHRADA

VE SPOLUPRÁCI SE STUDENTY MASARYKOVA GYMNAZIA A ŽÁKY ZŠ TRÁVNÍKY PŘIPRAVUJEME DOPolední ZAŽITKOVÝ PROGRAM URČENÝ PRO MŠ, T. A Z. ROČNÍKY ZŠ A VEŘEJNOST.

TEŠIT SE MŮŽETE NA POHYBOVÉ, VZDĚLÁVACÍ A VYTVARNÉ AKTIVITY A UKÁZKU MŮSTOVÁNÍ SPOJENOU S OCHUTNÁVKOU MOŠTU A SUŠENÝCH PLODŮ.

Roste třeše mnoho let své listy píše s láskou když nám v létě dává květ nazýváme ji kráskou

Vyhlašena v každém věstívu je posvátnou věží vzorem je i učitelstvu často ji lev střeží

ALCEDO

AKCE PROBÍHÁ V RÁMCI OSVĚTOVÉ KAMPANĚ STROMY A MY. ZA NEPŘÍZNIVÉHO POČASÍ SE AKCE NEKONÁ. KONTAKT 731 575 846.

Uherské Hradiště
 Srdec Slovacka

Den stromů

Jezuitská zahrada
 park u nádraží

20. října 2023 | 8:30 - 12:30 h.

Téma: Krása stromů

- výtvarné tvoření
- podzimní stezka s úkoly
- výstava bonsajů s komentářem
- ukázka dravců ze záchrané stanice v Hluku
- stromová křížovka

V případě nepříznivého počasí změna programu vyhrazena.

Líska

Zlínský kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 16/2023

strana 10

Osvětové kampaně LÍSKY v roce 2023

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte s námi důležitá témata – **PTÁCI, PŘÍRODNÍ ZAHRADA, STROMY, FAIRTRADE a REGIONÁLNÍ PRODUKTY**, <http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>

Organizováním vzdělávacích a osvětových akcí se můžeme podílet na **šetrnějším a odpovědnějším přístupu k přírodě a životnímu prostředí**.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce**. Ke kampani je sestaven **kalendář akcí**, zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva**, osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky**. Ke zveřejnění a sdílení uvítáme náměty, příklady dobré praxe a materiály. Kampaň je prezentována v rozesílce Lísky, na webu a Facebooku.

Zapojit se můžete jako organizátoři nebo jako účastníci.

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI	PŘÍRODNÍ ZAHRADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY	STROMY a MY	POCTIVĚ VYROBENÉ, SPRÁVEDLIVĚ ZAPLACENÉ	POCTIVĚ VYROBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDĚLITELNÉ EKONOMIKY
1.–30. DUBNA	1. KVĚTINA – 30. ČERVENA	15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA	CELOROČNĚ	CELOROČNĚ
www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz
<p>GARANT: Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město</p> <p>KLÍČOVÉ AKCE: Mezinárodní den ptactva (1. 4.) Světový den vrbáčů (20. 3.) Mezinárodní dny ptáčího zpěvu (7. 5.) Mezinárodní den stěhovavých ptáků (13. 5.) Evropský festival ptactva (7. 10.)</p> <p>KONTAKT NA GARANTA: cevzabka@klubkosm.cz</p>	<p>GARANT: DDM Škola Uherské Hradiště</p> <p>SPOLUPRÁCE: Centrum Veronica Hostětín</p> <p>KLÍČOVÉ AKCE: Měsíc školní zahrady (1.–31. 5.) Den fascinace rostlinami (18. 5.) Světový den včel (20. 5.) Vikend otevřených zahrad (11.–11. 6.)</p> <p>KONTAKT NA GARANTA: lenka.pavelcikova@ddmsikula.cz</p>	<p>GARANT: Park ROCHUS, Uherské Hradiště</p> <p>KLÍČOVÁ AKCE: Den stromů (20. 10.)</p> <p>KONTAKT NA GARANTA: michaela.odstrcilova@parkrochus.cz</p>	<p>GARANT: LÍSKA, z.s.</p> <p>KLÍČOVÉ AKCE: Světový den pro Fair trade – Férová snídaně (13. 5.) Výstava na stromech (říjen)</p> <p>KONTAKT NA GARANTA: infoevvo@seznam.cz</p>	<p>GARANT: LÍSKA, z.s.</p> <p>SPOLUPRÁCE: IS pro rozvoj Moravských Kopanec VIS Bílé Karpaty, Veselí n. M., Centrum Veronica Hostětín, KOSENKA Val. Klobouky</p> <p>KLÍČOVÉ AKCE: Měsíc biopotravin a ekologického zemědělství (září) Světový den jídla (16. 10.) Den původních odrůd jablek (21. 10.) dny otevřených dveří u výrobců a na farmách, exkurze, jarmarky, slavnosti, školní farmářské dny</p> <p>KONTAKT NA GARANTA: infoevvo@seznam.cz</p>

JAK SE MŮŽETE ZAPOJIT:

1. Přípravou a realizací tematické akce

- soutěž, soutěžní výzva, výstava
- přednáška, beseda, promítání tematických filmů
- výukové programy a projektové dny pro školy
- semináře a workshopy
- exkurze a vycházky
- jarmark, slavnost, piknik, snídaně

2. Účastí na některé akci či ve výzvě dané kampaní

3. Sdílením kampaně na vašem Facebooku, webu

- umístění banneru kampaně na váš web
- sdílení akcí na vašem FB, webu apod.
- sdílení zkušeností, příběhů, příkladů dobré praxe, poradenství či námětů na facebookové stránce dané kampaně

Co je potřeba pro zapojení udělat:

Odeslat přes GOOGLE formulář základní info o akci

<https://forms.gle/PfflWtjijv37H9>

Doporučené termíny odeslání formuláře:

Ptáci do 15. března
Přírodní zahrada do 15. dubna
Stromy a my do 5. září
Pokud budete pořádat **Férovou snídaně**, registrujte se na www.ferovasnidane.cz

Pozvánky, plakáty (v pdf i jpg) zasílejte na kontaktní e-mail. Nezapomeňte přidat název kampaně, příp. logo Lísky – kvůli společné propagaci, identitě a vyjádření pospolitosti.

KONTAKT:

LÍSKA, z.s. • www.liska-evvo.cz
infoevvo@seznam.cz • tel.: 605 806 840

LÍSKA

Zlínský kraj

I/5 Vzdělávací programy a metodická podpora EVVO

Nabídka akreditovaných vzdělávacích programů LÍSKY v roce 2023

DATUM	NÁZEV AKCE	MÍSTO KONÁNÍ	DOPORUČENO
18. října	XXII. Krajská konference o EVVO Svět se mění, pojďme o tom učit Tradiční inspiromat zajímavých a aktuálních témat, tipů a nápadů do vaší výuky.	Impact Hub Zlín, https://hubzlin.cz	MŠ, ZŠ, SŠ, ŠD, ŠK, SVČ, NNO, veřejná správa, studenti a další zájemci
23. října	workshop Extra třída	Hájenska Semetín, Vsetín	II. st. ZŠ, SŠ
24. října	workshop Učíme se a objevujeme s dětmi venku	Hájenska Semetín, Vsetín	doporučeno MŠ, ŠD

Sluňákov nabízí vzdělávání pedagogů

Aktuální nabídku akreditovaných seminářů a exkurzí naleznete zde: https://slunakov.cz/wp-content/uploads/2023/09/Nabidka-seminaru-2023-2024_propagace.pdf

Akce jsou určeny všem vzdělávatelům – pedagogům, vychovatelům, lektorům či budoucím učitelům / učitelkám.

<https://slunakov.cz/>

Nabídka specializačního studia koordinátora EVVO

Lipka pro rok 2024/25 chystá nové studium pro pedagogy MŠ, ZŠ i SŠ, které bude začínat v březnu 2024.

Více informací zde <https://www.lipka.cz/dlouhodobostudia>

Kontakt: Helena Nováčková, 731407466

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 16/2023

strana 11

Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme akreditované vzdělávací programy, vč. ONLINE formy:

TÉMATA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- Studium k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy – školní koordinátor EVVO v MŠ, ZŠ, SŠ, SVC.
- Rozšiřující studium pro školní koordinátory EVVO.
- EVVO v kostce.
- Učíme se venku.
- Učíme se s POLY (polytechnické vzdělávání) – MŠ, ŠD, SVC.
- Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti (polytechnické vzdělávání).
- Badatelsky orientovaná výuka – ZŠ.
- Projektová a tematická výuka v EVVO – ZŠ, SŠ.
- Školní přírodní zahrada – plánování a budování, praktická péče o zahradu s dětmi, využití ve výuce, vč. proškolení týmu k využití nové zahrady či prvků.
- Ekologizace provozu školy v praxi.
- Výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.
- Osobnostně sociální rozvoj pedagogů.
- Lektorské dovednosti.
- Tematická exkurze za příklady dobré praxe (přírodní zahrada, farma, polytechnika apod.).

Pro neziskové organizace nabízíme workshopy a konzultace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování
- lektorské dovednosti
- tematické exkurze za příklady dobré praxe

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAP, OP JAK. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

INFORMACE A PŘIHLÁŠKY: infoevvo@seznam.cz

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

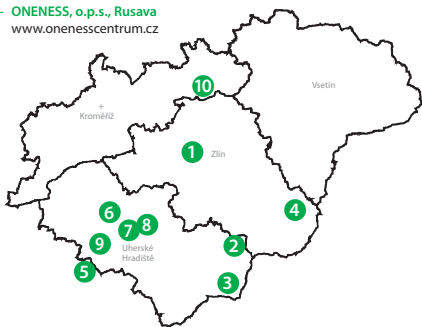
Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Členské organizace LÍSKY, z.s.

- 1 – DDM Astra Zlín, p.o.
www.ddmastra.cz
- 2 – ZO ČSOP Veronika – Centrum Veronika Hostětín
www.hostetin.veronika.cz
- 3 – Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanec, o.p.s.
www.iskopanice.cz
- 4 – ZO ČSOP KOSENKA Valašské Klobouky
www.kosenka.cz
- 5 – VIS Bílé Karpaty, o.p.s., Veselí nad Moravou
www.bilekarpaty.cz/vis
- 6 – SVC Klubko Staré Město, p.o., Žabka – centrum ekologické výchovy
www.klubkosm.cz
- 7 – Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště
www.parkrochus.cz
- 8 – DDM Šikula Uherské Hradiště, p.o., Přírodovědné centrum Trnka
www.ddmsikula.cz
- 9 – DDM Pastelka Uherský Ostroh, p.o.
www.ddmpastelka.cz
- 10 – ONENESS, o.p.s., Rusava
www.onenesscentrum.cz

Partneři a spolupráce

- ALCEDO – středisko volného času a plavecká škola Vsetín
www.alcedovsetin.cz
- ARPOK, o.p.s., Olomouc
www.arpok.cz
- Ekocentrum Na Pasece Veliková
www.napasece.net
- Masarykova veřejná knihovna Vsetín
www.mvk.cz
- Městské lesy Vsetín, s.r.o.
www.lesyvsetin.cz
- Místní akční skupina Hornolidečska
www.homilidec.cz/mas-hornolidecska-z-s/ds-1007
- Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín
www.muzeumvalassko.cz
- Nadace Proměny Karla Komárka
www.nadace-promeny.cz
- NaZemí, Brno
www.nazemi.cz
- PAVUČINA
www.pavucina-sev.cz
- Středisko volného času Rožnov p.R., p.o.
www.svcroznov.cz
- Střední škola KOSTKA, s.r.o., Vsetín
www.kostka-skola.cz
- Učíme se venku
www.ucimesevenku.cz
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
www.utb.cz
- Včelaři Vsetín
Základní škola Vsetín, Ohrada 1876
www.zsohrada.cz
- Základní škola Vsetín, Rokytnice 436
www.zsrokytnice.cz
- Základní škola Vsetín, Sychrov 97
www.zssychrov.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna**

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **programu MRKEV** (základní a střední školy) a **programu Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na: www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je ALCEDO – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

I/6 Výukové programy, projektové dny pro školy a školská zařízení

DENNÍ A POBYTOVÉ VÝUKOVÉ PROGRAMY, PROJEKTOVÉ DNY A EXKURZE PRO ŠKOLY PŘIPRAVUJÍ:

- **ALCEDO – středisko volného času Vsetín**
www.alcedovsetin.cz
- **Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město,**
www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- **Centrum Veronica Hostětín,**
www.hostetin.veronica.cz/skoly
- **Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín**
www.ddmastra.cz/vyukove-programy
- **Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole,**
www.prokrajinu.eu
- **Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín,**
www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín
www.hvezdarna-vsetin.cz
- **Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště,**
www.parkrochus.cz
www.skanzenrochus.cz
- **Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šikula Uherské Hradiště,**
www.ddmsikula.cz
- **TINCTA-HERBAE ATELIÉR PŘÍRODNÍHO BARVÍŘSTVÍ**
tincta-herbae@centrum.cz
- **Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou,**
www.bilekarpaty.cz/vis

VÝUKOVÉ PROGRAMY A PROJEKTOVÉ DNY LÍSKY

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ, ZŠ, ŠD A SVČ

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu inovativního vzdělávání dětí/žáků a projektové výuky, které vede k rozvoji osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

Témata:

- přírodovědné vzdělávání,
- EVVO a vzdělávání k udržitelnému rozvoji, rozvoj podnikavosti a kreativity.

Více na: <https://www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny>

Součástí programu je i dodání agendy dle individuální dohody mezi školou a Lískou. Cenu stanovíme po upřesnění programu (rozsah, počet dětí, vzdálenost).

Z farmy na náš stůl, aneb zdravě hravě o původu a zpracování potravin

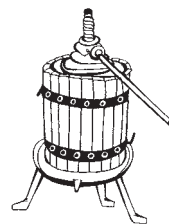
Ve dvouhodinovém programu se děti prostřednictvím velké deskové hry seznámí s důležitými pravidly při přípravě a skladování potravin a připraví si zdravou svačinku.

Místo konání: třída s přístupem k vodě (mytí rukou, nádoby)

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1 třída

Rozsah: 2 hodiny / po dohodě se školou lze připravit i jako projektový den v rozsahu 4 × 45 minut

Školní farmářský den

Hlavními tématy celodenního projektového dne je původ jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa, zdravý životní styl, regionální produkty, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost.

Dopolední část je zaměřena na práci dětí a vrstevnické učení, odpolední část jako prezentace výstupů práce dětí rodičům a veřejnosti. Do obou částí programu jsou vloženy ukázky práce výrobců a řemeslníků.

Místo konání: venkovní areál školy, příp. obce

Doporučeno: ZŠ, příp. MŠ

Škola získá metodiku s příklady dobré praxe, metodickou podporu během přípravy i realizace. Domluvíme účast regionálních výrobců, zajistíme aktivity do programu i propagaci.

Školní farmářský den

JEDINEČNÝ PROJEKTOVÝ TEMATICKÝ DEN PRO CELOU ŠKOLU

www.liska-evvo.cz/doc/skolni-farmarsky-den-6

PŘIHLAŠOVÁNÍ: infoevvo@seznam.cz

Simulace farmářského trhu, vrstevnické učení, ukázky práce a workshopy výrobců, řemeslníků a farmářů.

LÍSKA

Zlínský

kraj

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 16/2023

strana 13

PODPORA INOVATIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A PROJEKTOVÉ VÝUKY,
ROZVOJ PŘÍRODOVĚDNÉ, MATEMATICKÉ A ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI.

VÝUKOVÉ PROGRAMY A PROJEKTOVÉ DNY LÍSKY PRO MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY

témata:

PŘÍRODA, ZAHRADA,
VODA, ŘEMESLA,
TRADICE A ZVYKY,
PŘÍBĚHY JÍDLA

PŘIHLAŠOVÁNÍ: infoevvo@seznam.cz

Zlínský kraj

Ministerstvo životního prostředí

Učíme se venku s Lískou

Přiblížíme dětem svět přírody prostřednictvím rozmanitých činností, zkoumání, tvoření a prožitku.

Témata – v návaznosti na roční období:

živá zahrada – ptáci, bezobratlí, hmyz,
jarní rostliny, cyklus života,
voda, stromy,
čísla a písmena venku (rozvoj
matematické a čtenářské gramotnosti)
apod.

Místo konání: zahrada školy, přírodní prostředí v okolí školy

Doporučeno: od 5 let

Počet účastníků: 1–2 třídy

Rozsah: 4 × 45 minut

VODA – život v každé kapce

Zvýšení znalostí a dovedností v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady ohrožení vody, spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou.

Pedagog získá metodiku a pracovní listy pro práci s žáky před a po výukovém programu (VP), v souladu s projektovou výukou.

6. ročník: Voda na Zemi, koloběh vody v přírodě, příčiny a důsledky znečištění vody

7. ročník: Voda v krajině

8. ročník: Spotřeba vody

Místo konání: třída

Doporučeno: II. stupeň ZŠ a víceletých gymnázií

Počet účastníků: třída

Rozsah: min. 1 hodina + domácí práce žáků před VP, 1 hodina VP s lektorem, práce žáků po VP

Učíme se venku s POLY

Přiblížíme dětem řemesla, tradice a zvyky regionu prostřednictvím činností, tvoření a prožitku.

Témata:

praktické ukázky řemesel (např. práce se dřevem, pilkou, proutím, slámou, ovčí vlnou, barvení),
zvyky,
hry a hračky našich předků,
poklady z půdy,
cesta jídla na náš stůl apod.

Místo konání: zahrada, venkovní či vnitřní areál školy

Doporučeno: od 4 let

Počet účastníků: 1–2 třídy

Rozsah: 4 × 45 minut

Učíme se venku s Lískou v Arboretu Semetín

Přiblížíme dětem jedinečné místo prostřednictvím rozmanitých činností a prožitku.

Témata: příroda arboreta, hmyz, včely, rostliny, stromy, voda

Doporučeno: MŠ 5–7 let, I. st. ZŠ

Počet účastníků: 1 třída

Rozsah: 4 × 45 minut

Možno připravit i jako výukový program (90 minut).

Projekt je spolufinancován Zlínským krajem. Ve spolupráci s Městskými lesy Vsetín, s.r.o. a vsetínskými včelaři.

VÝUKOVÉ PROGRAMY A PROJEKTOVÉ DNY pro MŠ a I. st. ZŠ

UČÍME SE VENKU V ARBORETU SEMETÍN S LÍSKOU

témata:

VODA,
STROMY,
VČELY

ARBORETUM Semetín
květen, červen, září, říjen 2023

KONTAKT: infoevvo@seznam.cz

LÍSKA, z.s. • www.liska-evvo.cz • infoevvo@seznam.cz • 605 806 840

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 16/2023

strana 14

Měsíc školních zahrad na PODZIM

Inspirujte se našimi aktivitami a vezměte děti ven! Kdy? Až naprší a neuschne! Proč? Protože tématem letošního ročníku Měsíce školních zahrad je voda! Kápněte na to venku!

Oslavte s námi Měsíc školních zahrad

Měsíc školních zahrad pokračuje i na podzim! Připojte se ke stovkám škol a tisícům jednotlivců po celé České republice, kteří se s dětmi učí venku. Letos na vás čekají originální výukové aktivity, hry a úkoly, ve kterých hlavní roli hraje voda. Voda jako proměnlivý živý, životadárná tekutina i strážkyně křehké klimatické rovnováhy na planetě. Tak směle zažívejte, bádejte a tvořte!

Výpravy do přírody za vodou rozvíjejí citlivost

Vydejte se s námi na cestu, která rozvíjí zručnost a kreativitu. Zveme vás ven k netradičnímu tvoření. Venkovní aktivity mohou fungovat jako brzda pro zklidnění, zastavení a odpočinek v uspěchané době. Zlepšují také náladu a podněcují fantazii. A pokud vyrazíte ve skupině, nabízejí navíc příjemné zážitky během tvořivě stráveného společného času s druhými.

Zažij vodu, tvoř s vodou, bádej s vodou

Připravili jsme pro vás 7 vodních výzev do zahrady či na výlet. Vyberte si z jednoduchých ochutnávek až po výzvy pro zkušené outdoorové a badatelské skupiny. Sdílením zážitků, fotek a inspirace na facebookové skupině Školní zahrada, se stanete součástí závěrečného slosování a můžete vyhrát krásné vodní ceny.

Jedna výzva navíc: Přemluvte kolegu nebo kamaráda a jděte do toho společně

Letos bychom chtěli vytáhnout ven opravdu každého. Budeme moc rádi, když oslovíte svou kolegyni nebo kolegu ze sousední třídy, rodiče vašich žáků nebo třeba vedoucího spřáteleného oddílu. Učení venku stmeluje, posiluje spolupráci, a navíc si společně určitě užijete i spoustu legrace.

Letos lákáme za vodou ven zkušené i nováčky. Zveme všechny pedagogy a třídní kolektivy, rodiny, lektory i kroužky. Pojďte ven! Vyzkoušejte si nové výzvy. Sdílejte své zážitky a zapojte se do losování o ceny.

JAK NA TO?

1. Vyberte si s dětmi výzvu nebo rovnou víc výzev,
2. vyrazte ven a užijte si čas s vodou:
3. žasněte, tvořte, bádejte, fotte.
4. Pozvěte ven někoho, kdo ven moc nechodí.
5. Sdílejte své zážitky ve facebookové skupině Školní zahrada (nebo na email vzdelavani@nadace-promeny.cz)
6. a čekejte na závěrečné losování. Máme pro vás přichystané krásné ceny, které vám pomohou na cestě ven.

JAK SDÍLET?

Zážitky z plnění venkovních výzev sdílejte ve facebookové skupině Školní zahrada. Ke každému příspěvku je třeba připsat:

- Kdo plnil výzvu: (název, jméno školy, třídy, skupiny, týmu, oddílu, rodiny a jméno vedoucího, pedagoga, rodiče)
- Odkud jsme: (název obce)
- Kdy jsme výzvu plnili: (datum)
- Kterou výzvu jsme plnili: (název výzvy)
- Jaké to bylo: (zážitky nebo hodnocení)
- Bonus: (Kdy půjdete znovu ven? Povedlo se vám vzít s sebou nováčka?)

HRA O CENY

Každý, kdo splní tato kritéria, je automaticky zařazen do hry o ceny. Losování tří šťastlivců, kterým pošleme cenu, proběhne na konci října. Mysleli jsme na nejmenší děti, na žáky mladší i starší, i na středoškolské studenty.

PODZIMNÍ CENY

- Podsedáky pro sezení venku pro celou skupinu
- Kapesní mikroskop
- Badatelský batůžek

<https://www.mesicskolnichzahrad.cz/>

KALENDÁŘ ANEŽ

CO NÁM ŘÍJEN CHYSTÁ

**MĚSÍC BAREVNÉHO LISTÍ, VĚTRU A PODZIMNÍ HOJNOSTI.
ČAS KOŘENŮ.**

1.října: Světový den vegetariánství.
Usmažit si falešný špek z celeru..

16.října: Havelské posvícení. Uspořádat hody, oslavit sklizeň a poděkovat za úrodu. „Do Sv. Havla má být všechno ovoce v komoře“ *

20.října: Den stromů. Nevíš kudy dál? Obejmi strom!
Udělej si draka z javorových listů anebo frotáž kůry.

31.října: Halloween, keltský Samhain. Připravít svíčky, fotky předků, symboly podzimu. Dlabat dýně.
Objevovat kořeny a uzemnit se.

Po celý měsíc: dělat zásoby a včas je uskladnit, vyrábět zvířátka z žaludů, kaštanů a bukvic, pouštět draka, udělat si oheň a péct jablka, sbírat jeřabiny a šípky, sázet stromy a keře, nakládat zelí.

Tipy, jak na to s dětmi, budou 😊
Inspirace je také z Nekonečného koloběhu od Lucie Čapkové

Arboretum Semetín

Nabízí krásné jedinečné zázemí pro výuku venku dostupné městskou hromadnou dopravou.

Najdete zde venkovní učebnu, výukový včelín, <https://bit.ly/3hp2v09> a vodní prvek.

Arboretum můžete navštívit s vlastním programem, nebo si objednat projektový den či výukový program Lísky, jehož součástí je i návštěva VČELÍNA. Informace: infoevvo@seznam.cz

Pokud máte zájem do ARBORETA vyrazit se žáky, vše podstatné najdete zde <https://www.lesyvsetin.cz/arboretum>.

Od 1. 5. 2023 je spuštěn rezervační systém Arboreta, kde můžete rezervovat vstup do Včelína a do Venkovní učebny.

POZOR: do včelína je to možné pouze s odborníkem!

Rezervační systém:

<https://www.arboretumsemetin.cz/Aktuality.html>

Pro žáky byly vytvořeny pracovní listy.

Více <https://bit.ly/3M2qFce>

Arboretum Semetín je otevřeno od 1. května do 15. října, 8–18 hodin.

Vstupné uhradíte u vstupní brány.

www.arboretumsemetin.cz

Valašská Manufaktura Přírodních Materiálů

Workshopy a tvořivé ateliéry
děti a rodiče • mateřské školy a klubíky • základní školy a družiny

Valašská Manufaktura Přírodních Materiálů je příjemné místo na Vsetíně - Ohradě pro Vaše přednášky, besedy, workshopy a kurzy spojené s tvořením, přírodními materiály, tradičními technikami, péčí o Zemi a o lidi...

Jana Šobáňová • Tel.: +420 732 994 552, E-mail: tincta-herbae@centrum.cz

II/2 Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky

■ Jak učit POLY

Podpora rozmanitých forem a metod výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ (polytechnické vzdělávání, EVVO).

Průvodkyní programu je skřítková holčička POLY, která vás provede tématy **voda, země, vzduch, slunce a zahrada**. Připraven je akreditovaný vzdělávací program pro pedagogy, projektový den pro MŠ či ŠD, metodické a pracovní listy s náměty a návody na praktické aktivity, 5 sad pomůcek, které dokážeme vytvořit a sestavit dle potřeb školy.

Informace a objednávky: infoevvo@seznam.cz, 605 806 840
www.liska-evvo.cz/doc/jak-ucit-poly-6

Nabídka interaktivních výstav ze Střediska volného času Klubko Staré Město

www.cevzabka.xf.cz/interaktivni_vystavy.html

Pestrost ptačího světa – www.cevzabka.xf.cz/ptaci_svet.html

Bez vody není život – www.cevzabka.xf.cz/voda.html

Příroda a ekologie ve městě – www.cevzabka.xf.cz/priroda_mesto.html

Život s hmyzem – www.cevzabka.xf.cz/hmyz.html

Krajina v proměnách – www.cevzabka.xf.cz/krajina.html

Publikace DDM Šikula Uherské Hradiště, zdarma ke stažení na <http://ddmsikula.cz/index.php/1936-2/>

■ **Příroda do kapsy** – informační materiály pro poznávání přírody.
www.prirodadokapsy.cz

■ **Atelier V lese** – výukové aktivity a hry pro děti.
<https://www.facebook.com/ateliervlesedetem>

■ **Metodické i projektové materiály z dílny LIPKY Brno ke stažení zdarma**.
<https://www.lipka.cz/materialy-zdarma?idm=373>

■ Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou

Každý žák je jiný, každý má jiné pracovní tempo, zájmy, motivaci, úroveň nadání, podporu v rodinném prostředí a mnozí z nich mají i odlišný mateřský jazyk. Úplně všichni ale potřebují vědět, že v něčem vynikají, objevit ve škole svoje silné stránky.

Maximálně využívat potenciál každého dítěte představuje pro pedagogy obrovskou profesní výzvu. Jak ji zvládnout? Užitečnou pomůckou je naše nová publikace Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou, kterou si můžete zdarma stáhnout na https://www.npi.cz/images/desatero_uspesne_prace_s_heterogenni_tridou.pdf

■ Příručka k rozvoji potenciálu dětí

Stáhněte si praktickou příručku, za kterou stojí více než roční usilovná práce pedagogů, psychologů a výzkumníků, kteří na chvíli zapomněli, že něco nejde. Ve své praxi (na prvním stupni ZŠ) testovali trojici metod Tygří svět, MBTI a VIA, které se v práci s dětským potenciálem a zlepšením třídního klimatu osvědčily.

Můžete se nechat inspirovat zkušenostmi a praktickými výstupy svých kolegů.

Díky podpoře **Active Citizens Fund** je pro vás příručka zcela zdarma.

<https://www.probud.cz/acf-identifikace-a-rozvoj-potencialu-deti/prirucka/>

■ Nejnovější kniha Radky Rubešové

TVOŘÍME S PROŽITKEM

Jak rozvíjet dětskou kreativitu

Pro všechny, co tvoří s dětmi ve věku 2–10 let.

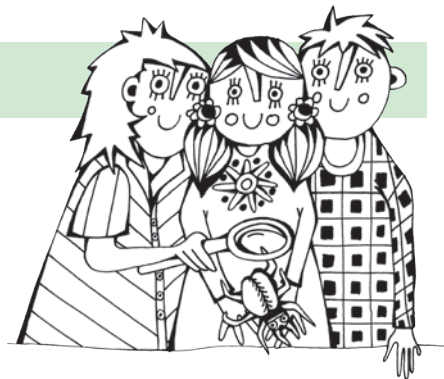
„Mým největším přáním je, aby se děti nebály svobodně tvořit a rodiče nebo pedagogové od nich neočekávali perfektní výsledek. Jsem přesvědčená, že důležitější je samotný proces tvorby a radost, kterou dětem objevování výtvarného světa přináší.“

www.radkarubesova.cz/kniha-tvorime-s-prozitkem

■ **MŮJ PRVNÍ ZÁPISNÍK** – inspirace na aktivity s dětmi,
www.muji1zapisnik.cz/
www.facebook.com/muji1zapisnik/

■ **MŮJ DRUHÝ ZÁPISNÍK**, Amélie Janíková
<http://www.muji1zapisnik.cz/>

Začíná nový školní rok **Můj první zapisník** a **Můj druhý zapisník** může být skvělým doplňkem pro vaše vyučování. Obě knihy začínají podzimem, takže začátek školního roku, je ideální pro začátek používání.

Naším cílem je dostat děti VEN. Podpoříme vás na cestě ven. Spojujeme učitele, rodiče i odborníky. Chceme, aby se každé dítě v ČR rozvíjelo zdravě díky tomu, že si hraje a že se učí v podnětném prostředí venku.

Výuka venku, v přímém kontaktu s přírodou a se světem, přináší dětem mnoho výhod, což jednoznačně potvrzuje praktická zkušenost ze škol i odborný výzkum. Učení venku je názornější, zlepšují se vzdělávací výsledky, roste motivace dětí k učení, posiluje se jejich zdraví.

Na webu www.ucimesevenku.cz poznejte 7 dobrých důvodů:

PROČ se učit s dětmi venku.

Inspirujte se, CO a JAK učit venku v různých předmětech.

Seznamte se s učiteli a řediteli, kteří venku učí.

Zjistěte, jaké pomůcky není třeba kupovat.

Vyzkoušejte osvědčené aktivity pro učení venku.

Přijďte na seminář.

Staňte se součástí i uzavřené skupiny **UČÍME se VENKU na facebooku!**

Sdílejte na webu či na facebooku také vaše příběhy a zkušenosti.

Doporučte tyto stránky přátelům a kolegům.

<https://ucimesevenku.cz/co-se-ucit-venku/>

METODIKY UČÍME se VENKU

Ušetřete si čas v hledání inspirace ven.

S metodikami Učíme se venku získáte hotové lekce, které můžete venku snadno využít.

Nově i jako elektronické publikace v PDF.

<https://ucimesevenku.cz/publikace/>

Ušetřete si čas v hledání inspirace ven.

S metodikami Učíme se venku získáte hotové lekce, které můžete venku snadno využít.

Nově i jako elektronické publikace v PDF.

<https://ucimesevenku.cz/e-sady-ven/>

Vylítejte se s dětmi venku

Inspirace pro družiny venku na

<https://ucimesevenku.cz/druziny/>

Jděte VEN

Inspirativní náměty pro pobyt venku:

www.jdeteven.cz

V LÍSCĚ jsme pro pedagogy vydali metodiku **Učíme se v zahradě s Ěpkou a Větvičkou** – náměty na celoroční činnost s dětmi ve věku 4–8 let nejen v zahradě. Autory jsou Lenka a Petr Pavelčíkovi.

www.liska-evvo.cz/doc/liska-vydala-v-edici-orisek-novou-publikaci

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2021.

7 DŮVODŮ, PROČ UČIT VENKU

1. Děti učení venku baví

Učení venku je názorné, třírozměrné a pestré. Přináší mnoho nových podnětů nejen pro naše smysly, ale i pro naše myšlení.

2. Zvyšuje zájem o učení

Spojení se skutečným světem přináší pocit smysluplnosti učení. Roste pocit uspokojení z vlastního učení. Snižuje se počet absencí.

3. Zlepšuje vzdělávací výsledky

Co se naučíme skrze zážitky venku, se v mozku ukládá hlouběji a snadněji se vybavuje. Kontakt s přírodou zlepšuje pozornost a soustředění.

4. Podporuje zdraví dětí

Pobyt a pohyb venku snižuje nadváhu a obezitu, zlepšuje fungování imunitního systému a snižuje počet nemocí.

5. Děti i učitelé jsou spokojenější

Kontakt s přírodou významně přispívá k duševnímu zdraví a pohodě. Snižuje stres, úzkost a deprese.

6. Posiluje vztahy mezi dětmi i s učiteli

Venku děti rozvíjí nejen své znalosti, ale současně i emoční a sociální inteligenci. Snižují se důvody ke vzniku agresivity a násilí.

7. Učit venku je přirozené

Děti se učily venku více než 99% lidské historie. Jsou na to připravené.

Nový projekt Písmena a čísla VENKU s Lískou

Hlavním cílem projektu je podpořit venkovní výuku na I. stupni základních škol, ve školních družinách, střediscích volného času a v mateřských školách.

Vytvořit, pilotně ověřit, realizovat a zajistit evaluaci 4 tematických programů pro cílové skupiny projektu (Místo, kde žijeme/Životní podmínky/ Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody/ Současnost a minulost v našem životě).

Podpořit přípravu, vzdělávání a rozvoj lektorů, zázemí pro společnou tvorbu programů, sdílení zkušeností, evaluaci i oslovení dalších lektorů v regionu.

Připravit pomůcky pro lektory - materiální a didaktické vybavení pro venkovní výuku.

Zpracovat materiály pro venkovní výuku (příprava lektora, pracovní listy, šablony, foto návody apod.). Podpořit sdílení materiálů a aktivit programu Učíme se venku na školách a SEV v území.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2023.

Projekt Učíme se venku s LÍSKOU II, aneb jaro, léto, podzim, zima, v přírodě je vždycky prima

Vytvořili a ověřili jsme 21 nových aktivit pro I. stupeň ZŠ, připravili 8 projektových dnů, vydali motivační tematickou podložku s klipem, zajistili vzdělávání a přípravu lektorů.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2022.

II/4 Projekty pro školy, soutěže

- Badatelsky orientované vyučování, <http://badatele.cz/cz>
- Fairtradová škola, https://www.fairtradeskoly.cz/ft_skoly
- Globální rozvojové vzdělávání, www.globalnirozvojovevzdelavani.cz
- GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program, <https://globe-czech.cz/cz>
- Jeden svět na školách (mediální vzdělávání), www.jsns.cz
- Mezinárodní program Ekoškola, <https://ekoskola.cz/cz>
- Odpovědná škola, www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- Skutečně zdravá škola, www.skutecnezdravaskola.cz
- Světová škola, www.svetovaskola.cz
- Škola pro udržitelný život, www.skolaprozivot.cz
- Učíme se venku, www.ucimesevenku.cz
- Žákovské parlamenty, www.skolaprodemokracii.cz

Škola pro udržitelný život v roce 2023

Škola, která aktivně mění své okolí, pomáhá žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Žáci těchto škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**).

Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Více informací na www.skolaprozivot.cz

Ve Zlínském kraji se můžete obracet na Lísku, infoevvo@seznam.cz

HORNÍ
MARŠOV
s.p.s.

Ministerstvo životního prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Tento projekt je spolufinancován
Státním fondem životního prostředí ČR
na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.
www.mzp.cz www.sfpz.cz

Přehled soutěží najdete na www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas

- Klimatická soutěž CO2 liga.
Celoroční program o ochraně klimatu pro 2. stupeň ZŠ/SS.
www.CO2liga.cz

II/5 Tipy na výlety, exkurze, výstavy

- Arboretum Semetín, Vsetín, www.arboretumsemetin.cz
- Archeoskanzen Modrá, www.archeoskanzen.cz
- Informační centrum Velké Karlovice, www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- Muzeum Františka Skopalíka, Hulín, Záhlinice
- Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, www.muzeum-zlin.cz
- Muzeum Kroměřížska, www.muzeum-km.cz
- Muzeum regionu Valašsko, www.muzeumvalassko.cz
- Muzeum v přírodě Rochus, www.skanzenrochus.cz
- Muzeum v přírodě Rymice, www.muzeum-km.cz/muzeum-v-priode-rymice
- Muzeum zemědělské techniky našich dědů, Pravčice, www.muzeum-zemedelstvi-pravcice.cz
- Naučná stezka Boří, Divoky, Kroměřížsko <http://www.csopdivoky.cz/aktivity/naucna-stezka-bori/>
- Trezor přírody v Horní Lidči, www.trezorprirody.cz
- Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok, www.vmp.cz
- Zvonice Soláň, <https://www.zvonice.eu/>
- 14I15 Baťův institut Zlín, www.14-15.cz

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Kdo ušil naše tričko? Kdo vypěstoval kávu, kterou pijeme? Kdo nakupuje české zbraně? Kdo prodává v obchodu dole na rohu? Kam mizí naše odpady? Kdy vás naposledy požádal na ulici někdo o peníze? Proč se potýkáme s čím dál tím většími suchy a hrozivějšími povodněmi? Pokud si na tyto otázky odpovíme, zjistíme, že náš svět je propojený víc, než si myslíme.

Více než kdy dřív tak platí citát Johna Donneho, který již v roce 1624 pronesl, že "Žádný člověk není ostrov sám pro sebe". Z toho pro nás vyplývají nejen nové příležitosti, ale i výzvy.

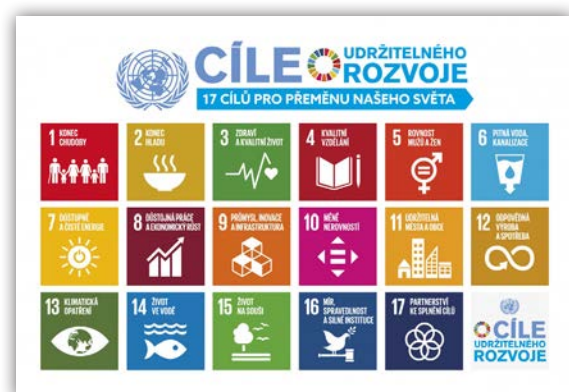
Proto se téměř všechny státy světa, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů rozhodli najít cestu jak těmto výzvám, jež souvisejí s rozvojem našeho světa, společně čelit.

Výsledkem této snahy jsou Cíle udržitelného rozvoje. Jedná se o dokument schválený členskými státy OSN.

Jednotlivé cíle naznačují oblasti a ukazují směry, kterými bychom se měli v následujících 15 letech vydat, pokud chceme přispět k rozvoji, který nebude probíhat na úkor společnosti ani přírody. Takovému rozvoji, který naplní potřeby současné generace bez toho, aniž by ohrozil životní podmínky generací dalších. Dokument obsahuje 17 cílů, kterých by mělo být dosaženo do roku 2030.

Konkrétní seznam všech cílů je a jejich podrobný popis naleznete v levém sloupci pod čísly jednotlivých cílů a na webových stránkách Informačního centra OSN. Pod každým cílem naleznete kromě nejdůležitějších informací a zajímavostí také tematický Metodický balíček www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/, který je určen především pedagogům pro práci s tématem ve výuce.

Cíle se věnují těmto tématům:

Globální rozvojové vzdělávání

Globální rozvojové vzdělávání je celoživotní vzdělávací proces, který vede k porozumění ekonomických, sociálních, politických, environmentálních a kulturních procesů, které čím dál více ovlivňují životy lidí v globalizovaném světě. Rozvíjí dovednosti a podporuje vytváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů. (definice dle Národní strategie)

Globální rozvojové vzdělávání směřuje k přijetí zodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život.

HLAVNÍ TÉMATA GRV:

Globalizace a vzájemná závislost jednotlivých částí světa

- ekonomická globalizace včetně světového obchodu a etického spotřebitelství,
- kulturní, sociální a politická globalizace,
- migrace ve světě,
- mezinárodní instituce

Lidská práva

- základní lidská práva,
- dětská práva a práva seniorů,
- rovné příležitosti a tolerance k jinakosti,
- demokracie a dobré vládnutí,
- rovnost mužů a žen

Globální výzvy

- odstranění chudoby a nerovnosti,
- vyšší míra vzdělanosti,
- zdraví obyvatel,
- potravinové zabezpečení,
- přístup k nezávadné/pitné vodě,
- životní prostředí a klimatické změny,
- populační růst,
- mírová řešení konfliktů,
- odstranění digitální nerovnosti

Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

- rozvoj, jeho pojetí a kulturní podmíněnost,
- cíle udržitelného rozvoje,
- historie, motivy, principy humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktéři mezinárodní humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktivity České republiky a EU v oblasti humanitární pomoci a rozvojové spolupráce

Strategie GRV a osvěty o globálních souvislostech 2018–2030 ke stažení ZDE:

<https://arpok.cz/co-delame/globalni-rozvojove-vzdelavani/>

Možnosti zapojení škol najdete zde: <https://arpok.cz/pro-pedagogy>

Doporučené odkazy, videa a publikace

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs). Více podrobných informací, studijní materiály, akční manuály a mnoho dalších zdrojů na ústřední stránce OSN k SDGs 17 Goals to Transform Our World. Najdete zde i odkazy na stahování ikon, publikací i filmů k SDGs v češtině.

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezvládne sama a potřebuje pomoc každého z nás. Jak se zapojit?

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje? Co je to udržitelný rozvoj?

A jak může pomoci každý z nás? Informační video vzdělávacího programu Opravdový svět, Adra, o.p.s. www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet

III/2 Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:** www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín,** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady,** <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu,** www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- **Časopis Školní zahrada.**
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada**. V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad**, kam můžete přidat i tu vaši.
- **Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej**
Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracíte, tak i při sklizni vaší zeleniny myslíte na sdílení sklizených semínek v semínkovně...
Semínkovna = osivo ke sdílení
Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.
Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemořené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenaření. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu.
<https://seminkovny.com/>
V našem regionu najdete Semínkovny na <https://seminkovny.com/zlinsky-kraj/>
- **Základní škola Vsetín, Rokytnice**
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
- **Centrum Veronica Hostětín**
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
- **Semínkovna Zlín**
Family Point Zlín na třídě Tomáše Bati 204 (bývalá Knihovna Františka Bartoše).
www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/

III/3 Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování.
Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

III/4 Místní produkty, biopotraviny

- Lískový web www.poctivevyrobene.cz
- **Regionální značky** www.regionalni-znacky.cz
- **Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků.** Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobkyzkraje.cz
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska.**
REGIONÁLNÍ KATALOG BIOPOTRAVIN A EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ PRO SPOTŘEBITELE „Kam pro bio ve Zlínském kraji a na Hodonínsku“
www.iskopanice.cz
- **Mapa českých biopotravin,** <https://kde.lovime.bio/>

Systém Fairtrade a známka FAIRTRADE

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování členů komunity.

LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>
- místním podporovatelem **Fairtrade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s.,

je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv.

Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaně.

Více na www.fairtrade-cesko.cz.

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte na webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko
<https://fairtrade-cesko.cz/>

TŘI MOŽNOSTI PODPORY FAIRTRADE:

SPOTŘEBOU

OSVĚTOU

VZDĚLÁVÁNÍM

Podpořte s námi povědomí o systému certifikace Fairtrade

Fairtrade Česko a Slovensko, jehož je Líška členem, spustilo další kampaň na podporu zvýšení povědomí české a slovenské veřejnosti o systému certifikace Fairtrade a hodnotách, které reprezentuje: **spravedlivá odměna za práci, zákaz dětské a nucené práce, pěstování šetrné k životnímu prostředí.**

Kampaň můžete šířit a sdílet na sociálních sítích **Facebook**, **Twitter**, **YouTube**, **Instagram**. Na speciálních odkazech webových stránek **CZ** i **SK** najdete podklady. Děkujeme.

Pomáháme

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka pomáhá

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhacovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětové nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

Chráme mořské želvy

Nádherné tvory, žijící na Zemi více než 110 miliónů let. www.morskezelvy.cz

ZOO Zlín

www.zoozlin.eu/sponzorstvi/
<https://shop.zoozlin.eu/kategorie/2-darky>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Aktivity LÍSKY podporují Zlínský kraj, město Vsetín, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo životního prostředí, SFŽP, FAIRTRADE Česko a Slovensko, GALVAMET, s.r.o. Vsetín, Městské lesy Vsetín, TG TISK, s.r.o., Lanškroun, AVIS – elektronika, s.r.o., Vsetín, Josef Spitzer, papírnictví Stanislav Olšák, Vsetín, členové Klubu LÍSKY, dárci programu DARUJME.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Environmentální informační servis LÍSKY

- Pravidelná elektronická rozesílka, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- Webové stránky, www.liska-evvo.cz
- Facebook a Instagram Lísky i osvětových kampaní.
- Knihovna, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcek k EVVO.
- Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji na www.liska-evvo.cz/akce
Přehled akcí v regionu i mimo region. Pozvánky na vaše akce, programy, besedy, výstavy, exkurze, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- Osvětové a informační kampaně, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- Aktuální nabídka vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení, www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchozí chodbou budovy PETRKLÍČ do dvora, vchodové dveře jsou ze zadní části oranžové budovy, nebo přímo dvorem kolem budovy OSSZ Vsetín, od řeky Bečvy).

Otevřeno: pondělí – čtvrtek, 8.30–15.00 hodin

Najdete zde Férový obchůdek s fairtradovými výrobky – káva, čaj, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité Lukášovy hračky a knihovnu s posezením.

www.liska-evvo.cz

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY

Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi

Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny

Sdružení Líska / Stromy a my

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK

Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje.

Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času a Plavecká škola Vsetín, www.alcedovsetin.cz

Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 16/2023

strana 23